

Алейник А. Л.

Державний торговельно-економічний університет

aleynikanastasiyaa@gmail.com

м. Київ

ЧИ МАЮ Я ПРАВО НА ВІЛЬНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ?

Чи маю я право на вільний розвиток особистості? Питання прав людини на вільний розвиток своєї особистості є дуже важливим в сучасному суспільстві. Кожна людина, безумовно, має свої інтереси, здібності, мрії та цілі в житті. Саме тому право на розвиток, на можливість вибрати свій життєвий шлях і використати власні здібності є однією з базових основ людської гідності. Але чи дійсно кожен з нас має таке право? І як це працює насправді?

Право на вільний розвиток своєї особистості в Україні закріплене на рівні Конституції. Зокрема, у статті 23 Конституції України передбачено, що кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості. Це означає, що держава визнає право кожного формувати свою особистість, розвиватися, отримувати освіту, вибирати професію, займатися творчою чи громадською діяльністю. Іншими словами, у кожної людини є право бути самим собою і розвиватися у потрібному їй напрямку.

Я вважаю, що це одне з найважливіших прав людини. Без нього неможливо говорити про справжню свободу. Якщо людина не має можливості висловлювати свої думки, розвивати свої таланти або обирати власний життєвий шлях, вона фактично позбавлена частини особистої свободи. У такому випадку суспільство також втрачає багато можливостей, адже розвиток кожної людини робить сильнішою всю державу.

Право на розвиток особистості також тісно пов'язане з поняттям людської гідності. Конституція України наголошує, що можливість вільно розвивати свою особистість безпосередньо пов'язана із повагою до гідності людини. Це означає, що держава повинна створювати такі умови, за яких кожна людина зможе реалізувати свої здібності та прагнення, проявити свою особистість, виявити свої сильні сторони, безперервно навчатись. Однак важливо розуміти, що це право не є абсолютно безмежним. У тій самій статті Конституції зазначено, що розвиток особистості не повинен порушувати права і свободи інших людей. Наприклад, людина має право висловлювати свою думку, але вона не повинна принижувати або ображати інших. Людина може обирати спосіб життя, але не має права шкодити суспільству чи порушувати закон. Отже право на розвиток особистості завжди супроводжується відповідальністю перед іншими людьми та перед суспільством в цілому.

На жаль, в реальному житті все не так ідеально. Деякі люди мають менше можливостей доступу до освіти, спорту чи культурного середовища через брак грошей. Реалізація цього права відіграє важливу роль у розвитку людини. Якщо людина не має змоги здобувати освіту, проявляти спортивні таланти або брати участь у культурному житті, її можливості для розвитку істотно обмежені. Тому це показує, що одного лише закріплення права у Конституції недостатньо. Важливо, щоб воно реалізовувалося на практиці, тобто це -

ЧИ МАЮ Я ПРАВО 2.0 ?

*Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції
(Житомир, 23 квітня 2026 р.)*

інвестування в освіту, спорт, культуру, доступ до інформації, підтримка рівних можливостей для всіх. Особливо це важливо для молоді! Саме в юності ми формуємо свої погляди, цілі, обираємо професію, знаходимо своє покликання. Якщо людині не дають спробувати себе, нав'язують «правильний» шлях – це може зламати її майбутнє. Я вважаю, що право на вільний розвиток особистості означає також право робити власний вибір. Людина має право обирати, ким вона хоче стати, які цінності для неї важливі, які ідеї вона підтримує. Звичайно, при цьому важливо поважати права інших людей та дотримуватися законів.

Ще одна важлива річ, це те, що особистісний розвиток ніколи насправді не закінчується. Завжди можна навчитись чогось нового, змінити напрямок, відкрити в собі нові здібності і таланти. Тому суспільство має підтримувати можливості для навчання, творчості, самовдосконалення в будь-якому віці. Насправді, право на розвиток - це не просто слова в Конституції, це про нашу можливість вибирати, помилятися, шукати й нарешті знаходити себе. Це фундамент, на якому ми будуємо свою внутрішню свободу. Важливо не просто мати думку, а мати сміливість її озвучити. Коли ми ділимося ідеями, ми ніби підсвічуємо шлях одне одному. Суспільство живим роблять не закони, а люди, які не бояться бути «іншими», ставити незручні запитання та шукати нестандартні відповіді. Це і є справжній розвиток - коли ти не боїшся бути собою.

Отже, повертаючись до головного документа нашої держави, варто пам'ятати: Конституція України не просто декларує свободу, вона встановлює чіткий баланс. Стаття 23 дає нам найцінніше – юридичну гарантію того, що ніхто, включаючи саму державу, не має права примушувати нас бути кимось, ким ми не є насправді. Це правовий щит, який захищає нашу індивідуальність та право на самовизначення від незаконного втручання. Водночас Основний Закон мудро нагадує, що моя свобода закінчується там, де починається право іншої людини. Саме ця правова рівновага між особистим розвитком і повагою до суспільства робить можливим існування демократичної держави, де кожна людина є найвищою цінністю.

Підсумовуючи, на питання «чи маю я право на вільний розвиток своєї особистості?» я можу дати однозначну відповідь: так, беззаперечно маю! Це моє невід'ємне право, непорушно закріплене найвищим Законом України. Але важливо усвідомлювати, що Конституція створює лише фундамент та умови, а сам процес розвитку – це вже моя особиста відповідальність. Наявність цього права вимагає від мене не просто знати про нього, а діяти: самовдосконалюватися, безперервно навчатися, брати відповідальність за своє життя, користуватися свободою вибору, розкривати свій потенціал і сміливо йти власним шляхом, залишаючись при цьому свідомим громадянином, який поважає закони та права інших.